

compromís

SENAT

SENADO
XII LEGISLATURA
REGISTRO GENERAL
ENTRADA 130.916
30/10/2018 09:31

A LA MESA DEL SENADO

El Grupo Parlamentario Mixto a iniciativa de los senadores de Compromís, Carles Mulet García y Jordi Navarrete Pla, de acuerdo con lo establecido en el Artículo 177 del Reglamento de la Cámara solicita la tramitación, en la Comisión que corresponda, de la siguiente **MOCIÓN sobre los desperfectos causados por la gota fría y sus implicaciones para las distintas administraciones**

EXPOSICIÓN DE MOTIVOS

La "gota fría" es uno de los fenómenos que más se repite año tras año en la zona oriental de la península ibérica durante estas fechas. Este fenómeno meteorológico viene causando estragos, inundaciones y diferentes problemas relacionados con la acumulación de grandes cantidades de agua durante poco tiempo en zonas concretas. Este hecho provoca que la prevención a la hora de reducir los daños sea clave. Las Confederaciones Hidrográficas, en virtud de las funciones que tienen atribuidas mediante el artículo 23 del Texto Refundido de la Ley de Aguas, aprobado por el Real Decreto Legislativo 1/2001, de 20 de julio, actúan en la mejor defensa del dominio público hidráulico.

En este sentido cobran vital importancia los planes de gestión de inundaciones, como es el caso del Plan de Gestión de Riesgo de Inundaciones del Ministerio de Medio Ambiente que son los encargados de gestionar el mantenimiento y limpieza de los cauces de ríos, barrancos, playas, etc. Los planes hidrológicos, como los planes de gestión del riesgo de inundación, se encuentran actualmente en revisión con previsión de que estén aprobados en 2021.

El episodio de la Depresión Aislada en Niveles Altos (DANA) que nos afectó la tercera semana de octubre de 2018 evidenció de nuevo la falta de ejecución de proyectos pensados en reducir los estragos y daños que causan las lluvias torrenciales, que en total suman 41 actuaciones sin fecha de realización, según un informe de la Cámara de Contratistas de la Comunitat Valenciana. Además mostró una falta de mantenimiento por parte de la Confederación Hidrográfica del Júcar, que provocó un mayor número de inundaciones y estragos, poniendo en peligro la integridad material de los cauces y aledaños, así como de las localidades donde desembocan estos ríos. El paso de esta DANA o episodio de lluvias dejó cerca de 400 litros por metro cuadrado en pocas horas en la zona norte de Castelló y las comarcas de la Safor-Valldigna.

Entre las diferentes localidades donde hubo problemas por la pasada "gota fría" figuran Benicarló, donde está pendiente el proyecto de drenaje de la rambla de Alcalà de Xivert o el caso de Silla, donde la paralización de la construcción de los

compromís

SENAT

depósitos de tormentas ha acabado provocando la inundación de la "pista de Silla" (carretera V-31). Otros casos fueron también fueron los de las localidades de Castelló y Nules, en que la falta de ampliación de la desembocadura del Riu Sec y de encauzamiento del barranco del Torrent respectivamente, provocaron graves daños materiales.

Es en las comarcas de Castelló se registraron más incidencias, como la parada de emergencia que tuvo que efectuar el Talgo Barcelona-Cartagena que estuvo parado desde las 17:30 hasta las 5:30, cuando consiguieron reanudar el viaje como consecuencia del corte de vías provocado por las inundaciones y la incapacidad de evacuarlos por falta de accesos seguros como consecuencia de la inundación de la estación de Vinaròs, paralizándose así durante horas la circulación de trenes en el Corredor Mediterráneo.

Además de este hecho en la localidad de Vinaròs, al igual que en otras, se produjeron multitud de inundaciones de bajos, cortes de puentes y calles, la inundación del hospital comarcal así como decenas de rescates a conductores atrapados en sus coches como consecuencia de rápidas inundaciones. Al mismo tiempo que se producían evacuaciones de casas en la localidad de Benlloc por la rápida crecida del río y el taponamiento del agua al llegar a un puente.

También se produjeron cortes de carreteras como la CV-304 a la altura de Vinalesa como consecuencia de la falta de encauzamiento del barranco del Carraixet, así como el corte de la N-340 a la altura de la Llosa por el desborde del barranco que inundó además el cementerio municipal. En todos estos casos tuvieron que ser los ayuntamientos junto a bomberos y fuerzas de seguridad quienes tuvieron que paliar los daños causados en el momento con cargo a sus presupuestos.

Cabe añadir que se volvieron a vivir momentos de tensión en las localidades de la comarca de la Safor, como consecuencia de la rápida crecida del río Vaca por la falta de mejora en el drenaje por la no ejecución de las obras previstas en el Plan Hidrológico Nacional, que contaron con informes medioambientales positivos y calificadas de urgentes, pero que quedaron canceladas por Acuamed en 2007. Las fuertes lluvias actuaron con virulencia y causaron daños en las infraestructuras existentes (camino agrícolas, asfalto, sistemas de riego, cultivos, etcétera). La capacidad del propio puente de la N-332 se manifestó de nuevo insuficiente para dar paso a las toneladas de ramas, cañas y plásticos que obstruían sus arcos y el discurrir de las aguas y que finalmente acabaron en el litoral dejando repletas de suciedad playas turísticas con Bandera Azul. Esta situación se conoce desde hace décadas, pero no se actúa para mejorar la capacidad de estas infraestructuras.

Todos estos sucesos se dan en localidades donde no se ha desarrollado el Plan de Gestión del Riesgo de Inundación (PGRI) competencia de la Confederación Hidrográfica del Júcar, existiendo proyectos previstos para reducir los efectos de las

compromís

SENAT

inundaciones e incluso en los efectos sobre el litoral valenciano. Es por ello que los recientes episodios de lluvias nos recuerdan la necesidad de actuar de forma inmediata para llevar a cabo los proyectos de gestión de riesgo de inundaciones.

La multitud de daños infringidos a los municipios valencianos, han provocado un gran malestar en los ayuntamientos y poblaciones afectadas. Gracias a la anticipación de muchos ayuntamientos en prevenir daños y realizar tareas que no ejecutan las confederaciones, se evitaron daños humanos. A pesar de ello los daños materiales son muy importantes, desde pérdidas de cosechas enteras por inundaciones, deterioro y avería de maquinaria municipal, hasta pérdida completa de utilidad de coches, destrozo de infraestructuras hidráulicas e inundación de viviendas, casas y garajes entre otras cosas. Algunos municipios, de tamaño mediano, han cifrado entre los 40.000 (Tavernes de la Valldigna) y hasta el millón de euros los daños (caso de Benicarló). Cantidades inasumibles que se tendrán que detraer de otras actuaciones municipales para dedicarlas a competencias impropias a cada episodio de lluvias, por la irresponsabilidad e inacción de las administraciones que ostentan las competencias en esta materia.

El ámbito de las competencias de las Confederaciones Hidrográficas están insertadas en la planificación hidrográfica y en los planes de gestión del riesgo de inundación, que se acometerán de acuerdo con el resultado de unos estudios de priorización que no llegan.

Una vez más están siendo los ayuntamientos los encargados de sufragar los daños provocados por las fuertes inundaciones, mientras la Confederación Hidrográfica del Júcar sigue sin responsabilizarse de la limpieza y mantenimiento de los ríos, barrancos y playas más afectados por esta clase de fenómenos meteorológicos, lamentablemente demasiado frecuentes y que pueden agravarse fruto del cambio climático. Mientras, los ayuntamientos sí han hecho sus deberes: limpieza en las zonas urbanas y control urbanístico para evitar la urbanización de zonas inundables, en otras se da la inexplicable situación que la Confederación multa a los ayuntamientos por obras que el organismo de cuenca no repara. En el flagrante caso del río Vaca, la Confederación Hidrográfica del Júcar denunció al Ayuntamiento de Tavernes por vertidos que considera ilegales dentro del cauce del río Vaca en la zona de la Acequia la Bova y del Tancat. Son los restos de los derrumbes de los caminos que caen dentro del río donde la misma Confederación, no actúa en el mantenimiento de las motas y del cauce del río, por eso estas ceden y el camino sin sostén lateral se clavija, se rompe y cae dentro del río. Incomprensibles estas multas. La Confederación tiene las competencias y responsabilidades sobre los márgenes y cauce del río, no actúa y multa al Ayuntamiento por las consecuencias derivadas de su falta de actuación. En la actualidad el total de las infraestructuras agrarias de Tavernes se hallan dañadas por la reciente gota fría de octubre de 2018.

compromís

SENAT

Creemos, por tanto, que debe haber una respuesta por parte de las instituciones del Gobierno y de la Confederación Hidrográfica del Júcar o de cualquier otra, ante los daños causados a los municipios valencianos como consecuencia de la ausencia de medidas y de dejadez en la puesta en marcha de los proyectos acordados en el PGRI y de la falta de limpieza de los cauces de los ríos, en los que han proliferado cañas invasoras sin ningún control.

En la actualidad 136 valencianos se hallan con riesgo de inundación. 48 poblaciones con un riesgo alto y 88 con un riesgo medio. Del Plan Antirriadas (PGRI) siguen sin ejecutarse obras como el drenaje de la Rambla de Alcalà de Xivert, la Adecuación del Quadro de Santiago, en Benicàssim, el encauzamiento del barranco Juan de Mora en Nules, la ampliación del desagüe del riu Sec en Castelló, la derivación del barranco de la Saleta (Aldaia), el drenaje de la cuenca del Poyo (Parque Natural de l'Albufera), acondicionamiento del río Turia, encauzamiento del Carraixet, el Plan General de Inundaciones del Júcar, motas de defensa, el drenaje del río Vaca, el drenaje de la rambla Gallinera, del río Gorgos, la adecuación de los barrancos del río Girona, del barranco Hondo y la rambla de Albir, la adecuación del río Amadorio, las presa de Montesa, Sellent y Vilamarxant, la laminación en el Barranco Hondo y la recuperación de l'Estany de Cullera.

Por todo ello, estos senadores de Compromís, integrados en el Grupo Parlamentario Mixto, proponen la aprobación de la siguiente **MOCIÓN**:

La Comisión insta al Gobierno a recuperar las actuaciones pendientes de ejecutar en territorio valenciano y, de forma urgente, aquellas canceladas por Acuamed desde 2007 y que contaban con la tramitación administrativa realizada en el plazo más breve posible, atendiendo a los más prioritarios, donde sigan existiendo peligros para la población y a aquellos en los que serían evitables nuevos daños materiales y afecciones económicas para los ayuntamientos.

Transitoriamente, y mientras no se ejecutan estas obras, implicar a las confederaciones hidrográficas para que, con cargo a fondos permanentes, reparen los daños materiales provocados por el mal estado y mantenimiento de los ríos y barrancos de los municipios afectados por las presentes lluvias en el territorio valenciano y en cualquier otro.

La "gota freda" és un dels fenòmens que més es repeteix any rere any a la zona oriental de la península ibèrica durant aquestes dates. Aquest fenomen meteorològic ve causant estralls, inundacions i diferents problemes relacionats amb l'acumulació de grans quantitats d'aigua durant poc temps en zones concretes. Aquest fet provoca que la prevenció a l'hora de reduir els danys siga clau. Les confederacions hidrogràfiques, en virtut de les funcions que tenen atribuïdes mitjançant l'article 23 del Text refós de

compromís

SENAT

la Llei d'Aigües, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 1/2001, de 20 de juliol, actuen en la millor defensa del domini públic hidràulic.

En aquest sentit cobren vital importància els plans de gestió d'inundacions, com és el cas del Pla de Gestió de Risc d'Inundacions del Ministeri de Medi Ambient que són els encarregats de gestionar el manteniment i neteja de les lleres de rius, barrancs, platges, etc. Els plans hidrològics, com els plans de gestió del risc d'inundació, es troben actualment en revisió amb previsió que estiguen aprovats el 2021.

L'episodi de la Depressió Aïllada en Nivells Alts (DANA) que ens va afectar la tercera setmana d'octubre de 2018 va evidenciar de nou la manca d'execució de projectes pensats en reduir els estralls i danys que causen les pluges torrencials, que en total sumen 41 actuacions sense data de realització, segons un informe de la Cambra de Contractistes de la Comunitat Valenciana. A més va mostrar una falta de manteniment per part de la Confederació Hidrogràfica del Xúquer, que va provocar un major nombre d'inundacions i estralls, posant en perill la integritat material de les lleres i limítrofs, així com de les localitats on desemboquen aquests rius. El pas d'aquesta DANA o episodi de pluges va deixar prop de 400 litres per metre quadrat en poques hores a la zona nord de Castelló i les comarques de la Safor-Valldigna.

Entre les diferents localitats on hi va haver problemes per la passada "gota freda" figuren Benicarló, on està pendent el projecte de drenatge de la rambla d'Alcalà de Xivert o el cas de Silla, on la paralització de la construcció dels dipòsits de tempestes ha acabat provocant la inundació de la "pista de Silla" (carretera V-31). Altres casos van ser també van ser els de les localitats de Castelló i Nules; en què la falta d'ampliació de la desembocadura del Riu Sec i de canalització del barranc del Torrent respectivament, van provocar greus danys materials.

És a les comarques de Castelló on es van registrar més incidències, com la parada d'emergència que va haver d'efectuar el Talgo Barcelona-Cartagena que va estar parat des de les 17:30 fins a les 5:30, quan van aconseguir reprendre el viatge com a conseqüència del tall de vies provocat per les inundacions i la incapacitat d'evacuar-per falta d'accessos segurs com a conseqüència de la inundació de l'estació de Vinaròs, paralitzant així durant hores la circulació de trens en el Corredor Mediterrani.

A més d'aquest fet a la localitat de Vinaròs, de la mateixa manera que en altres, es van produir multitud d'inundacions de baixos, talls de ponts i carrers, la inundació de l'hospital comarcal així com desenes de rescats a conductors atrapats en els seus cotxes com a conseqüència de ràpides inundacions. Al mateix temps que es produïen evacuacions de cases a la localitat de Benlloc per la ràpida crecuda del riu i el taponament de l'aigua en arribar a un pont.

També es van produir talls de carreteres com la CV-304 a l'altura de Vinalesa com a conseqüència de la manca de canalització del barranc del Carraixet, així com el

compromís

SENAT

tall de la N-340 a l'altura de la Llosa pel desbordament del barranc que va inundar a més el cementiri municipal. En tots aquests casos van haver de ser els ajuntaments al costat de bombers i forces de seguretat que van haver de pal·liar els danys causats en el moment amb càrrec als seus pressupostos.

Cal afegir que es van tornar a viure moments de tensió en les localitats de la comarca de la Safor, com a conseqüència de la ràpida crescuda del riu Vaca per la falta de millora en el drenatge per la no execució de les obres previstes en el Pla Hidrològic Nacional, que van comptar amb informes mediambientals positius i qualificades d'urgents, però que van quedar cancel·lades per Acuamed en 2007. Les fortes pluges van actuar amb virulència i van causar danys en les infraestructures existents (camins agrícoles, asfalt, sistemes de reg, cultius, etcètera). La capacitat del propi pont de la N-332 es va manifestar de nou insuficient per donar pas a les tones de branques, canyes i plàstics que obstruïen els seus arcs i el discórrer de les aigües i que finalment van acabar al litoral deixant plenes de brutícia platges turístiques amb Bandera Blava. Aquesta situació es coneix des de fa dècades, però no s'actua per millorar la capacitat d'aquestes infraestructures.

Tots aquests successos es donen en localitats on no s'ha desenvolupat el Pla de Gestió del risc d'inundació (PGRI) competència de la Confederació Hidrogràfica del Xúquer, existint projectes previstos per reduir els efectes de les inundacions i fins i tot en els efectes sobre el litoral valencià. És per això que els recents episodis de pluges ens recorden la necessitat d'actuar de forma immediata per dur a terme els projectes de gestió de risc d'inundacions.

La multitud de danys infringits als municipis valencians, han provocat un gran malestar en els ajuntaments i poblacions afectades. Gràcies a l'anticipació de molts ajuntaments en previndre danys i realitzar tasques que no executen les confederacions, es van evitar danys humans. Tot i això els danys materials són molt importants, des de pèrdues de collites senceres per inundacions, deteriorament i avaria de maquinària municipal, fins pèrdua completa d'utilitat de cotxes, destrossa d'infraestructures hidràuliques i inundació d'habitatges, cases i garatges entre altres coses. Alguns municipis, de grandària mitjana, han xifrat entre els 40.000 euros (Tavernes de la Valldigna) i fins al milió d'euros els danys (cas de Benicarló). Quantitats inassumibles que s'hauran de detreure d'altres actuacions municipals per a dedicar-les a competències impròpies a cada episodi de pluges, per la irresponsabilitat i inacció de les administracions que ostenten les competències en aquesta matèria.

L'àmbit de les competències de les confederacions hidrogràfiques estan inserides en la planificació hidrogràfica i en els plans de gestió del risc d'inundació, que s'escometran d'acord amb el resultat d'uns estudis de prioritització que no arriben.

Un cop més estan sent els ajuntaments els encarregats de sufragar els danys provocats per les fortes inundacions, mentre la Confederació Hidrogràfica del Xúquer

compromís

SENAT

continua sense responsabilitzar-se de la neteja i manteniment dels rius, barrancs i platges més afectats per aquesta classe de fenòmens meteorològics, lamentablement massa freqüents i que poden agreujar-se fruit del canvi climàtic. Mentrestant, els ajuntaments sí que han fet els seus deures: neteja a les zones urbanes i control urbanístic per evitar la urbanització de zones inundables, en altres es dona la inexplicable situació que la Confederació multa els ajuntaments per obres que l'organisme de conca no repara. En el flagrant cas del riu Vaca, la Confederació Hidrogràfica del Xúquer va denunciar a l'Ajuntament de Tavernes per abocaments que considera il·legals dins de la llera del riu Vaca a la zona de la Sèquia la Bova i del Tancat. Són les restes dels ensorraments dels camins que cauen dins del riu on la mateixa Confederació, no actua en el manteniment de les motes i de la llera del riu, per això aquestes cedeixen i el camí sense sosteniment lateral es clavilla, es trenca i cau dins el riu. Incomprendibles aquestes multes. La Confederació té les competències i responsabilitats sobre els marges i llera del riu, no actua i multa a l'Ajuntament per les conseqüències derivades de la seua falta d'actuació. En l'actualitat el total de les infraestructures agràries de Tavernes es troben malmeses per la recent gota freda d'octubre de 2018.

Creiem, per tant, que hi ha d'haver una resposta per part de les institucions del Govern i de la Confederació Hidrogràfica del Xúquer o de qualsevol altra, davant els danys causats als municipis valencians com a conseqüència de l'absència de mesures i de deixadesa en la posada en marxa dels projectes acordats en el PGRI i de la manca de neteja de les lleres dels rius, on han proliferat canyes invasores sense cap control.

En l'actualitat 136 valencians es troben amb risc d'inundació. 48 poblacions amb un risc alt i 88 amb un risc mitjà. Del Pla Antirriades (PGRI) segueixen sense executar-se obres com el drenatge de la Rambla d'Alcalà de Xivert, l'Adequació de l'Quadro de Santiago, a Benicàssim, la canalització del barranc Juan de Mora a Nules, l'ampliació del desguàs del riu Sec a Castelló, la derivació del barranc de la Saleta (Aldaia), el drenatge de la conca del Poyo (Parc Natural de l'Albufera), condicionament del riu Túria, canalització del Carraixet, el Pla General d'Inundacions del Xúquer, motes de defensa, el drenatge del riu Vaca, el drenatge de la rambla Gallinera, del riu Gorgos, l'adequació dels barrancs del riu Girona, del barranc Fondo i la rambla de Albir, l'adequació del riu Amadorio, les presa de Montesa, Sallent i Vilamarxant, la laminació en el Barranc Fondo i la recuperació de l'Estany de Cullera.

Per tot això, aquests senadors de Compromís, integrats en el Grup Parlamentari Mixt, proposen l'aprovació de la següent

MOCIÓ:

La Comissió insta el Govern a recuperar les actuacions pendents d'executar en territori valencià i, de forma urgent, aquelles cancel·lades per Acueducte des de 2007 i que comptaven amb la tramitació administrativa realitzada en el termini més breu

compromís

SENAT

possible, atenent a les més prioritàries, on seguísquen existint perills per a la població i a aquells en els quals serien evitables nous danys materials i afeccions econòmiques per als ajuntaments.

Transitòriament, i mentre no s'executen aquestes obres, implicar les confederacions hidrogràfiques perquè, amb càrrec a fons permanents, reparen els danys materials provocats pel mal estat i manteniment dels rius i barrancs dels municipis afectats per les presents pluges al territori valencià i en qualsevol altre.

Carles Mulet Garcia

Portavoz

Jordi Navarrete Pla